

บทที่ 5

การวิเคราะห์สัดส่วนผลตอบแทนต่อการลงทุนด้านไอทีของภาครัฐ : ภาพรวม

บทนี้จะเป็นการวิเคราะห์ภาพรวมของสัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนของโครงการไอทีของภาครัฐโดยรวม การวิเคราะห์ภาพรวมนี้จะเน้นการวิเคราะห์เป็นรายกลุ่ม โดยอาศัยข้อมูลและการวิเคราะห์เป็นรายโครงการในบทที่ 4 เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์

5.1) การแบ่งกลุ่มโครงการไอที

ในการแบ่งประเภทของโครงการไอทีที่เป็นตัวอย่างของการศึกษาจำนวน 10 โครงการ คณะวิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ 2 ประการ ดังนี้

ก) ลักษณะของบริการ โดยพิจารณาว่าเป็นโครงการที่ให้บริการแบบประมวลผลรายการ (Transaction Processing) หรือเป็นโครงการที่ให้ข้อมูลข่าวสาร

ข) ประเภทของผู้รับบริการ โดยพิจารณาว่าเป็นการให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป หรือ กลุ่มธุรกิจ

ด้วยหลักเกณฑ์ 2 ประการนี้ คณะวิจัยได้จัดแบ่งโครงการที่ศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ (ดูตารางที่ 5.1)

1. กลุ่มโครงการแบบประมวลผลรายการที่ให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป มีจำนวน 4 โครงการ ได้แก่
 - โครงการจัดทำระบบการให้บริการประชาชนด้านการทะเบียนและบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์
 - โครงการเก็บภาษีทะเบียนรถประจำปีด้วยระบบคอมพิวเตอร์
 - โครงการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในสำนักงานที่ดิน
 - โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ ระบบผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี
2. กลุ่มโครงการด้านข้อมูลข่าวสารที่ให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป มีจำนวน 2 โครงการ ได้แก่
 - โครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
 - โครงการจัดทำระบบแผนที่และสารสนเทศระบบจำหน่ายไฟฟ้า

3. กลุ่มโครงการแบบประมวลผลรายการที่ให้บริการภาครัฐกิจ มีจำนวน 3 โครงการ ได้แก่

- ระบบบาทเน็ต
- ระบบอีดีไอในงานศุลกากร
- โครงการจดทะเบียนและบริการข้อมูลธุรกิจทางอินเทอร์เน็ต

4. กลุ่มโครงการด้านข้อมูลข่าวสารที่ให้บริการแก่ภาครัฐกิจ มีจำนวน 2 โครงการ ได้แก่

- โครงการฐานข้อมูลอุตสาหกรรมสนับสนุนอาเซียน : ASID
- โครงการจดทะเบียนและบริการข้อมูลธุรกิจทางอินเทอร์เน็ต

ตารางที่ 5.1 การแบ่งกลุ่มโครงการ

		รูปแบบการให้บริการ	
		ประมวลผลรายการ	ข้อมูลข่าวสาร
กลุ่มเป้าหมาย	ประชาชนทั่วไป	1. โครงการจัดทำระบบการให้บริการประชาชนด้านการทะเบียนและบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ 2. โครงการเก็บภาษีทะเบียนรถประจำปีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ 3. โครงการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในสำนักงานที่ดิน 4. โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ ระบบผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี	1. โครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 2. โครงการจัดทำระบบแผนที่และข้อสนเทศระบบจำหน่ายไฟฟ้า
	ภาครัฐกิจ	1. ระบบบาทเน็ต 2. ระบบอีดีไอในงานศุลกากร 3. โครงการจดทะเบียนและบริการข้อมูลธุรกิจทางอินเทอร์เน็ต	1. โครงการฐานข้อมูลอุตสาหกรรมสนับสนุนอาเซียน : ASID 2. โครงการจดทะเบียนและบริการข้อมูลธุรกิจทางอินเทอร์เน็ต

หมายเหตุ : โครงการจดทะเบียนและบริการข้อมูลธุรกิจทางอินเทอร์เน็ต เป็นโครงการที่ให้บริการ 2 ประเภท คือ ทั้งแบบประมวลผลรายการ และให้บริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต จึงได้จัดอยู่ใน 2 กลุ่ม

5.2) การวิเคราะห์รายกลุ่ม

จากการแบ่งโครงการไอทีภาครัฐออกเป็น 4 กลุ่ม ดังที่ได้กล่าวข้างต้น คณะวิจัยจะวิเคราะห์โครงการไอทีเป็นกลุ่ม ดังนี้

ตารางที่ 5.2 สัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนรายกลุ่ม

	กลุ่มโครงการแบบ ประมวลผลรายการ	กลุ่มโครงการด้านข้อมูล ข่าวสาร
กลุ่มโครงการที่ให้บริการประชาชนทั่วไป	3.73	0.61
กลุ่มโครงการที่ให้บริการภาครัฐกิจ	11.33	6.58

หมายเหตุ : การคำนวณสัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนรายกลุ่มนั้น ขั้นแรกจะเป็นการรวมยอดผลตอบแทนของโครงการทั้งกลุ่ม และรวมยอดต้นทุนที่ตกอยู่ในปี 2545 ของโครงการทั้งกลุ่ม ขั้นที่สองจะเป็นการคิดสัดส่วนรายกลุ่มจากยอดรวมของผลตอบแทนและยอดรวมของต้นทุนที่กล่าวข้างต้น

5.2.1) กลุ่มโครงการแบบประมวลผลรายการที่ให้บริการประชาชนทั่วไป

โครงการกลุ่มนี้เป็นการให้บริการประชาชนแบบประมวลผลรายการ ซึ่งสามารถแบ่งเป็นสองประเภทย่อย ดังนี้

- โครงการที่มีลักษณะบังคับตามกฎหมาย ได้แก่ โครงการจัดทำระบบการให้บริการประชาชนด้านบัตรประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งประชาชนต้องมาทำบัตรประชาชนทุกๆ 6 ปี และโครงการบริการประชาชนด้านการเสียภาษีทะเบียนรถประจำปี ซึ่งประชาชนที่เป็นเจ้าของรถยนต์และรถจักรยานยนต์ต้องเสียภาษีทะเบียนรถทุกปี
- โครงการที่ประชาชนมารับบริการเมื่อมีความจำเป็น เช่น โครงการจัดทำระบบผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลนพรัตนราชธานี ซึ่งประชาชนจะมารับบริการเมื่อเจ็บป่วย โครงการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในสำนักงานที่ดิน ซึ่งประชาชนจะมารับบริการเมื่อจำเป็นต้องทำธุรกรรมเกี่ยวกับที่ดิน

ผลการศึกษากลุ่มนี้มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

- 1) โครงการกลุ่มนี้มีสัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนรายกลุ่มเท่ากับ 3.73 (ดูตารางที่ 5.2) สัดส่วนนี้สูงกว่าสัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนของโครงการด้านข้อมูลข่าวสารที่ให้บริการแก่

ประชาชนทั่วไป (ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.61) แต่อย่างไรก็ตาม สัดส่วนนี้มีค่าน้อยกว่ากลุ่มโครงการที่ให้บริการภาครัฐกิจ (ทั้งประเภทแบบประมวลผลรายการ และประเภทที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ภาครัฐกิจ)

ในกลุ่มนี้ โครงการเก็บภาษีทะเบียนรถประจำปีด้วยระบบคอมพิวเตอร์มีสัดส่วนผลตอบแทนที่สูงเท่ากับ 55.99 (ดูตาราง 5.3) เนื่องจากโครงการนี้อำนวยความสะดวกให้ประชาชนในเรื่องการเสียภาษีรถยนต์ ซึ่งกฎหมายบังคับให้เจ้าของรถยนต์ต้องเสียภาษีรถยนต์ทุกปี ทำให้จำนวนผู้ใช้บริการในแต่ละปีมีจำนวนมาก โดยในปี 2545 มีรถยนต์ที่ต้องเสียภาษีประจำปีจำนวน 14.54 ล้านคัน

แต่อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มนี้ โครงการจัดทำระบบการให้บริการประชาชนด้านการทะเบียนและบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์มีสัดส่วนผลตอบแทนต่อดัชนีของโครงการไม่สูงนัก โดยมีค่าเท่ากับ 0.94 (ดูตารางที่ 5.3) ทั้งนี้เนื่องจากการบริการประชาชนด้านการทะเบียนและบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ยังไม่สามารถให้บริการได้ครอบคลุมทุกจังหวัด ขณะเดียวกันการให้บริการข้อมูลด้านทะเบียนราษฎรแก่หน่วยงานอื่นๆ ยังไม่ได้มีการคิดค่าบริการหรือประเมินเป็นต้นทุน จึงทำให้โครงการนี้มีสัดส่วนผลตอบแทนต่อดัชนีมีค่าไม่สูงนัก

2) ผลการสำรวจด้วยแบบสอบถามในประเด็นผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นโดยรวม ส่วนใหญ่ผู้รับบริการและผู้ให้บริการต่างมีความเห็นตรงกันว่า โครงการกลุ่มนี้เป็นประโยชน์ต่อประชาชนมาก เช่น ผู้รับบริการและผู้ให้บริการกว่าร้อยละ 80 เห็นว่า โครงการจัดทำระบบการให้บริการประชาชนด้านการทะเบียนและบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์เป็นประโยชน์มากต่อประชาชนโดยทั่วไป

ตารางที่ 5.3 สรุปผลการวิเคราะห์โครงการรายกลุ่ม

โครงการไอทีภาครัฐ	ปีที่เริ่มให้บริการ	ต้นทุน (บาท)	ผลประโยชน์ (บาท)	สัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน
1. กลุ่มโครงการแบบประมวลผลรายการที่ให้บริการประชาชนทั่วไป				
- โครงการจัดทำระบบการให้บริการประชาชนด้านการทะเบียนและบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์	2539	562,824,437.00	531,784,027.93	0.94
- โครงการเก็บภาษีทะเบียนรถประจำปีด้วยระบบคอมพิวเตอร์	2539	29,844,000.00	1,671,101,967.22	55.99
- โครงการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในสำนักงานที่ดิน	2533	1,103,376.29	4,489,530.95	4.07
- โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ ระบบผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลนพรัตนราชธานี	2539	9,454,132.52	40,887,317.79	4.32
2. กลุ่มโครงการด้านข้อมูลข่าวสารที่ให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป				
- โครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2537	482,481.57	264,057.37	0.55
- โครงการจัดทำระบบแผนที่และข้อสนเทศระบบจำหน่ายไฟฟ้า	2539	247,466,338.54	151,253,632.76	0.61
3. กลุ่มโครงการแบบประมวลผลรายการที่ให้บริการภาคธุรกิจ				
- ระบบบาทเน็ต	2544	52,386,000.00	34,911,598.55	0.67
- ระบบอีดีไอในงานศุลกากร	2541	8,715,600.00	642,414,606.86	73.71
- โครงการจดทะเบียนและบริการข้อมูลธุรกิจทางอินเทอร์เน็ต	2544	4,434,555.00	65,376,877.00	14.74
4. กลุ่มโครงการด้านข้อมูลข่าวสารที่ให้บริการแก่ภาคธุรกิจ				
- โครงการฐานข้อมูลอุตสาหกรรมสนับสนุนอาเซียน: ASID	2541	6,783,600.00	8,437,731.25	1.24
- โครงการจดทะเบียนและบริการข้อมูลธุรกิจทางอินเทอร์เน็ต*	2544	4,434,555.00	65,376,877.00	14.74

ที่มา : รวบรวมจากบทที่ 4

* โครงการนี้จัดอยู่ใน 2 กลุ่ม เนื่องจากให้บริการทั้ง (1) การตรวจค้นข้อมูลนิติบุคคลทางอินเทอร์เน็ต และ (2) การจดทะเบียนธุรกิจและการจองซื้อนิติบุคคลทางอินเทอร์เน็ต

5.2.2) กลุ่มโครงการด้านข้อมูลข่าวสารที่ให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป

โครงการกลุ่มนี้ประกอบด้วย โครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งให้บริการแก่นักเรียนครอบคลุมทั่วประเทศ และโครงการจัดทำระบบแผนที่และข้อสนเทศระบบจำหน่ายไฟฟ้าของการไฟฟ้านครหลวงที่ให้บริการครอบคลุมเฉพาะเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล ผลการศึกษาโครงการกลุ่มนี้มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1) โครงการกลุ่มนี้มีสัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนรายการกลุ่มเท่ากับ 0.61 (ดูตารางที่ 5.2) นับเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนรายการกลุ่มน้อยสุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายโครงการ พบว่า โครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมีสัดส่วนผลตอบแทนเท่ากับ 0.55 และโครงการจัดทำระบบแผนที่และข้อสนเทศระบบจำหน่ายไฟฟ้ามีสัดส่วนผลตอบแทนเท่ากับ 0.61 (ดูตารางที่ 5.3) แต่อย่างไรก็ตาม โครงการกลุ่มนี้มีผลประโยชน์ที่ไม่สามารถประเมินเป็นตัวเงินค่อนข้างมาก เช่น การช่วยทำให้ระดับความรู้ของประชาชนเพิ่มขึ้น

2) ผลการสำรวจด้วยแบบสอบถามในประเด็นผลประโยชน์ที่เกิดแก่สังคมโดยรวม ทั้งผู้รับบริการและผู้ให้บริการส่วนใหญ่มีความเห็นว่า โครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมช่วยทำให้ระดับความรู้ของประเทศเพิ่มขึ้นมาก ขณะเดียวกันก็เป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไปด้วย

ส่วนโครงการจัดทำระบบแผนที่และข้อสนเทศระบบจำหน่ายไฟฟ้า ผู้รับบริการและผู้ให้บริการส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นโครงการที่เป็นประโยชน์มากทั้งต่อประชาชนทั่วไปและภาคธุรกิจ

5.2.3) กลุ่มโครงการแบบประมวลผลรายการที่ให้บริการภาครัฐกิจ

โครงการกลุ่มนี้เน้นให้บริการภาครัฐกิจ ประกอบด้วย โครงการระบบอีดีไอในงานศุลกากร โครงการจดทะเบียนและบริการข้อมูลธุรกิจทางอินเทอร์เน็ต และระบบบาทเน็ต การศึกษาโครงการกลุ่มนี้มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1) กลุ่มนี้มีสัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนรายการกลุ่มค่อนข้างสูง โดยมีค่าเท่ากับ 11.33 (ดูตารางที่ 5.2) และเมื่อพิจารณารายโครงการ พบว่า โครงการที่มีสัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนสูงมี 2 โครงการ ได้แก่ (ก) โครงการระบบอีดีไอในงานศุลกากร โครงการนี้มีต้นทุนค่อนข้างต่ำ ขณะเดียวกันจำนวนใบขนสินค้าที่ผ่านระบบอีดีไอในแต่ละปีมีจำนวนมาก จึงมีผลตอบแทนที่สูง ทำให้มีสัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนของโครงการที่สูง (ข) โครงการจดทะเบียนและบริการข้อมูลธุรกิจทางอินเทอร์เน็ต โครงการนี้มีต้นทุนค่อนข้างต่ำเช่นกัน ขณะเดียวกันผู้รับบริการประเมินผลประโยชน์ที่ตนได้รับค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับโครงการอื่นๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้รับบริการเป็นภาคธุรกิจที่มีต้นทุนค่าเสียโอกาส (opportunity cost) ของเวลาค่อนข้างสูง

ขณะเดียวกัน ในกลุ่มนี้ก็ยังมีโครงการที่มีสัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนค่อนข้างน้อย ได้แก่ ระบบบาทเน็ต ทั้งนี้เนื่องจากโครงการนี้เน้นสร้างผลประโยชน์ที่เกิดแก่สังคมโดยรวมที่ไม่สามารถประเมินเป็นตัวเงิน เช่น การลดความเสี่ยงของระบบการชำระเงิน การสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อ

รองรับการพัฒนาตลาดการเงินของประเทศ และการเชื่อมโยงกับระบบการชำระเงินของต่างประเทศในอนาคต

2) สำหรับผลการสำรวจด้วยแบบสอบถามในประเด็นผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นโดยรวม ผู้รับบริการจากโครงการกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เห็นว่า โครงการกลุ่มนี้เป็นโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อภาคธุรกิจมาก โดยสามารถลดค่าใช้จ่ายหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ

แต่ในด้านผู้ให้บริการมีความเห็นที่แตกต่างกันบ้าง เช่น ผู้ให้บริการของระบบบาทเน็ตเห็นว่าโครงการของตนมีประโยชน์ต่อการสร้างธรรมาภิบาลแก่หน่วยงานมาก ในขณะที่ผู้ให้บริการของโครงการจดทะเบียนและบริการข้อมูลธุรกิจทางอินเทอร์เน็ตกว่าร้อยละ 60 เห็นว่า โครงการของตนมีประโยชน์ต่อประชาชนมาก

5.2.4) กลุ่มโครงการด้านข้อมูลข่าวสารที่ให้บริการแก่ภาคธุรกิจ

โครงการในกลุ่มนี้เน้นการให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ภาคธุรกิจ โครงการที่อยู่มุมนี้ ได้แก่ โครงการฐานข้อมูลอุตสาหกรรมสนับสนุนอาเซียน และโครงการบริการข้อมูลธุรกิจทางอินเทอร์เน็ต ผลการศึกษาโครงการกลุ่มนี้มีประเด็นสำคัญดังนี้

1) กลุ่มนี้มีสัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนรายกลุ่มค่อนข้างสูง โดยมีค่าเท่ากับ 6.58 (ดูตารางที่ 5.2) เมื่อพิจารณารายโครงการ โครงการจดทะเบียนและบริการข้อมูลธุรกิจทางอินเทอร์เน็ตมีสัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนที่สูง โดยมีค่าเท่ากับ 14.74 (ดูตารางที่ 5.3) ทั้งนี้เนื่องจากผู้รับบริการซึ่งเป็นภาคธุรกิจประเมินผลประโยชน์ที่ตนได้รับจากการบริการข้อมูลธุรกิจค่อนข้างสูง ขณะเดียวกันก็มีจำนวนการตรวจค้นข้อมูลมากพอสมควร

แต่อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มนี้ โครงการฐานข้อมูลอุตสาหกรรมสนับสนุนอาเซียนกลับมีสัดส่วนที่ไม่สูงนัก ทั้งนี้เนื่องจากโครงการนี้มีประโยชน์ต่อธุรกิจหลายกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยทั้งผู้ที่เป็สมาชิกของฐานข้อมูลและผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของฐานข้อมูล ทั้งผู้ที่อยู่ในประเทศและต่างประเทศ การเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยแบบสอบถามอาจไม่สามารถครอบคลุมทุกกลุ่มได้ จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ได้สัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนของโครงการที่ไม่สูงนัก

2) ผู้รับบริการส่วนใหญ่เห็นว่า โครงการกลุ่มนี้มีประโยชน์ต่อภาคธุรกิจมาก

5.3) การวิเคราะห์ภาพรวม

ในที่นี้ คณะวิจัยเสนอข้อวิเคราะห์ภาพรวมของสัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนของโครงการไอทีของภาครัฐ ดังนี้

1) กลุ่มโครงการแบบประมวลผลโครงการ (ซึ่งรวมทั้งที่ให้บริการประชาชนทั่วไปและภาคธุรกิจ) มีสัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนเป็น 4.47 ซึ่งสูงกว่า สัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนของกลุ่มโครงการบริการด้านข้อมูลข่าวสาร (ซึ่งรวมทั้งที่ให้บริการประชาชนทั่วไปและภาคธุรกิจ) ที่มีค่าเท่ากับ 0.87 (ดูตารางที่ 5.4)

กลุ่มโครงการแบบประมวลผลรายการมีบางโครงการที่เป็นการอำนวยความสะดวกในเรื่องที่กฎหมายบังคับให้ประชาชนหรือภาคธุรกิจต้องดำเนินเป็นประจำ เช่น การเสียภาษีทะเบียนรถประจำปีโดยกรมการขนส่งทางบก และการออกไปขนสินค้าเข้าและสินค้าออกโดยกรมศุลกากร เป็นต้น ซึ่งมักจะมีสัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนที่สูง

ขณะเดียวกัน โครงการไอทีที่ให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน เช่น โครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นต้น มักจะมีสัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนไม่สูง เนื่องจากเป็นโครงการที่เน้นสร้างประโยชน์แก่สังคมโดยรวม ซึ่งยากที่จะประเมินเป็นตัวเงินได้

แต่อย่างไรก็ตาม โครงการไอทีที่ให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารแก่ภาคธุรกิจ เช่น โครงการจดทะเบียนและบริการข้อมูลธุรกิจทางอินเทอร์เน็ตที่บริการให้ข้อมูลการจดทะเบียนนิติบุคคลของบริษัท อันเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการดำเนินธุรกิจ จะเป็นโครงการที่มีสัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนค่อนข้างสูง

2) กลุ่มโครงการที่ให้บริการภาคธุรกิจ (ทั้งที่เป็นแบบประมวลผลรายการและการบริการด้านข้อมูลข่าวสาร) มีสัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนเป็น 10.64 ซึ่งสูงกว่าสัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนของกลุ่มโครงการที่ให้บริการประชาชนทั่วไป (ทั้งที่เป็นแบบประมวลผลรายการและการบริการด้านข้อมูลข่าวสาร) ที่มีค่าเท่ากับ 2.82 (ดูตารางที่ 5.4) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาคธุรกิจมีต้นทุนค่าเสียโอกาสของเวลาค่อนข้างสูง¹ ขณะเดียวกันภาคธุรกิจมีทักษะหรือความคุ้นเคยกับไอทีมากกว่าประชาชนทั่วไป จึงสามารถใช้ประโยชน์จากโครงการไอทีได้ดีกว่า

¹ ในการประเมินผลประโยชน์ที่เกิดแก่ผู้รับบริการของระบบอีดีไอ Direct Users และ Brokers ของระบบอีดีไอ ซึ่งเป็นภาคธุรกิจประเมินว่าตนได้รับประโยชน์เฉลี่ย 158.16 บาทต่อใบขนสินค้าหนึ่งฉบับ ในขณะที่ผู้รับบริการของการใช้ระบบคอมพิวเตอร์บริการด้านบัตรประชาชนซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปประเมินว่าตนได้รับประโยชน์เฉลี่ย 44.58 บาทต่อบัตรประชาชนหนึ่งใบ ข้อเท็จจริงนี้อาจสะท้อนให้เห็นว่า ภาคธุรกิจมีต้นทุนค่าเสียโอกาสของเวลาที่สูงกว่าประชาชนทั่วไป

ตารางที่ 5.4 สัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนรายกลุ่มโดยภาพรวม

	กลุ่มโครงการแบบ ประมวลผลรายการ	กลุ่มโครงการด้าน ข้อมูลข่าวสาร	ค่าเฉลี่ย ของกลุ่ม
กลุ่มโครงการที่ให้บริการประชาชนทั่วไป	3.73	0.61	2.82
กลุ่มโครงการที่ให้บริการภาครัฐกิจ	11.33	6.58	10.64
ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม	4.47	0.87	

หมายเหตุ: การคำนวณสัดส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนรายกลุ่มนั้น ขั้นแรกจะเป็นการรวมยอดผลตอบแทนของโครงการทั้งกลุ่ม และรวมยอดต้นทุนที่ตกอยู่ในปี 2545 ของโครงการทั้งกลุ่ม ขั้นที่สองจะเป็นการคิดสัดส่วนรายกลุ่มจากยอดรวมของผลตอบแทนและยอดรวมของต้นทุนที่กล่าวข้างต้น